

WIJ WILLEM ALEXANDER,
BIJ DE GRATIE GODS,
KONING DER NEDERLANDEN,
PRINS VAN ORANJE-NASSAU,
ENZ. ENZ. ENZ.

Besluit van ...

houdende de aanwijzing van de diploma's op basis waarvan een archivaris kan worden aangewezen (Besluit diploma's archivariissen)

[KetenID WGK27552]

Op de voordracht van Onze Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van <datum>, nr. WJZ/<Proza-doc.nr.> (ID27552);

Gelet op artikel 6.3, vijfde lid, van de Archiefwet 20.;

De Afdeling advisering van de Raad van State gehoord (advies van <datum>, nr. xxx);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, nr. WJZ/<Proza-doc.nr.> (ID27552);

Hebben goedgevonden en verstaan:

Artikel 1. Begripsbepalingen

In dit besluit wordt verstaan onder:

hoger beroepsonderwijs: hoger beroepsonderwijs als bedoeld in artikel 7.3a, tweede lid, van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek;

instelling voor hoger beroepsonderwijs: instelling voor hoger beroepsonderwijs als bedoeld in onderdeel g van de bijlage bij de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek of rechtspersoon voor hoger onderwijs als bedoeld in artikel 1.1, onderdeel aa, van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek;

universiteit: universiteit als bedoeld in onderdeel a, onderdeel b, onderdeel h of onderdeel i van de bijlage bij de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek;

onderwijseenheid: onderwijseenheid als bedoeld in artikel 7.3, tweede lid, van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek;

opleiding: opleiding als bedoeld in artikel 1.1, onderdeel m, van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek;

wetenschappelijk onderwijs: wetenschappelijk onderwijs als bedoeld in artikel 7.3a, eerste lid, van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek.

Artikel 2. Diploma's archivariissen

1. Een diploma als bedoeld in artikel 6.3, vierde lid, van de wet is in ieder geval:
 - a. het diploma archivistiek A, dat wordt verkregen door met goed gevolg een door Onze Minister aangewezen opleiding in het wetenschappelijk onderwijs af te ronden; en
 - b. het diploma archivistiek B, dat wordt verkregen door met goed gevolg een door Onze Minister aangewezen opleiding in het hoger beroepsonderwijs, hetzij een cursus, genoemd in de bijlage bij dit besluit, af te ronden.
2. In aanvulling op het eerste lid is ook een diploma dat wordt verkregen door met goed gevolg een andere opleiding in het wetenschappelijk of hoger beroepsonderwijs af te ronden, een diploma als bedoeld in artikel 6.3, vierde lid, van de wet, indien het diploma naar het oordeel van het verantwoordelijke overheidsorgaan dat de archivaris aanwijst in voldoende mate betrekking heeft op de kennis en kunde die voor de uitvoering van de functie van archivaris bij het overheidsorgaan benodigd is. Hiervan kan bijvoorbeeld sprake zijn, indien één of meer van de onderwijseenheden van de opleiding betrekking hebben op:
 - a. archivistiek;
 - b. informatie- en datamanagement;
 - c. data-architectuur;
 - d. digitaal informatiebeheer;
 - e. collectiebeheer;
 - f. informatierecht; of
 - g. toezicht op informatiebeheer.
3. Op aanvraag van een universiteit kan Onze Minister een opleiding als bedoeld in het eerste lid, onder a, aanwijzen als een opleiding ter verkrijging van het diploma archivistiek A, indien de onderwijseenheden van die opleiding de archivistiek naar zijn oordeel in voldoende mate betreffen.
4. Op aanvraag van een instelling voor hoger beroepsonderwijs kan Onze Minister een opleiding als bedoeld in het eerste lid, onder b, aanwijzen als een opleiding ter verkrijging van het diploma archivistiek B, indien de onderwijseenheden van die opleiding de archivistiek naar zijn oordeel in voldoende mate betreffen.

Artikel 3. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

Artikel 4. Citeertitel

Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit diploma's archivariissen.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap a.i.,

Bijlage. Cursussen als bedoeld in artikel 2, eerste lid, onderdeel b

In deze bijlage zijn de cursussen opgenomen als bedoeld in artikel 2, eerste lid, onderdeel b, van het Besluit diploma's archivariissen.

- de cursus Archivistiek (post-hbo) zoals aangeboden door de Hogeschool van Amsterdam

Nota van toelichting

I. Algemeen

1. Inleiding

Met de Archiefwet 20.. en de onderliggende regelgeving wordt de archiefwetgeving gemoderniseerd zodat deze beter aansluit bij de praktijk van het digitale informatiebeheer door overheidsorganen. ICT en internet zijn pijlers geworden onder zowel de interne bedrijfsvoering van de overheid als de publieke dienstverlening. De Archiefwet geeft het algemene kader voor het informatiebeheer door overheidsorganen, met als belangrijkste doel dat overheidsinformatie duurzaam toegankelijk is en blijft voor huidige en toekomstige generaties. Bij de uitvoering van de Archiefwet hebben de archivariissen die worden aangewezen voor het Rijk en de decentrale overheden hierbij een belangrijke rol. Dat vraagt om archivariissen die goed zijn toegerust op hun taak, nu en in de toekomst.

Op grond van artikel 22 van de Archiefwet 1995 worden bij of krachtens algemene maatregel van bestuur nadere regels gesteld omtrent de opleiding tot en het verkrijgen van diploma's in de archivistiek. Deze nadere regels zijn opgenomen in artikel 15 van het Archiefbesluit 1995. Op grond van dit artikel in het Archiefbesluit 1995 kan de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (hierna: de minister) opleidingen aanwijzen, waarmee deze diploma's kunnen worden behaald. De minister kan opleidingen aanwijzen, indien deze de archivistiek in voldoende mate betreffen. Tot op heden zijn drie opleidingen aangewezen: een wo-opleiding aan de Universiteit van Amsterdam (UvA) voor archivistiek A, een hbo-opleiding aan de Hogeschool van Amsterdam (HvA) en een hbo-opleiding aan de Reinwardt Academie (onderdeel van de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten) voor archivistiek B.

In het wetsvoorstel voor de Archiefwet 20.., zoals dat bij de Tweede Kamer werd ingediend, werd voorgesteld om de diploma-eis en de aanwijzing van opleidingen te laten vervallen ten gunste van een bredere beoordeling van geschiktheid voor de functie van archivaris door het desbetreffende verantwoordelijk overheidsorgaan, dan alleen op basis van een diploma archivistiek.¹ Het wetsontwerp bevatte, in tegenstelling tot de Archiefwet 1995, wel een verplichting tot aanwijzing van een archivaris door provincies, gemeenten en waterschappen.²

Bij de stemmingen over het wetsvoorstel voor de Archiefwet 20.. in de Tweede Kamer is het amendement-Mohandis c.s.³ aangenomen. Met dit amendement wordt ook in de Archiefwet 20.. een diploma-eis gehandhaafd, met een delegatiegrondslag op basis waarvan bij algemene maatregel van bestuur nadere regels worden gesteld over het diploma waar een (rijks)archivaris die is aangewezen door een overheidsorgaan, over moet beschikken. Samen met de expliciete wettelijke eis dat de archivaris op basis van zijn kennis en kunde wordt aangewezen, vormen deze regels de kwaliteitsborging die is vastgelegd in wet- en regelgeving voor deze functies. Met deze algemene maatregel van bestuur (hierna: deze AMvB) is invulling gegeven aan deze delegatiegrondslag.

¹ Zie Kamerstukken II 2021/22, 35968, nr. 3, p. 39 e.v.

² Op basis van de Archiefwet 1995 is mogelijk dat bij decentrale overheden geen archivaris wordt aangesteld. In dat geval worden de taken van de archivaris vervuld door de provinciesecretaris, gemeentesecretaris, onderscheidenlijk de waterschapssecretaris. Zie de artikelen 29, eerste lid, 32, eerste lid, en 37, eerste lid, van de Archiefwet 1995.

³ Kamerstukken II 2023/24, 35968, nr. 32.

2. Hoofdpijnen van het voorstel

De juridische grondslag voor deze AMvB is artikel 6.3, vierde en vijfde lid, van de Archiefwet 20.. Op grond van het vierde lid wordt een (rijks)archivaris aangewezen *“in elk geval op grond van zijn professionele kwaliteiten, in het bijzonder zijn deskundigheid op het gebied van de wetgeving en de praktijk inzake archivistiek, alsmede zijn vermogen de taken te vervullen die voortvloeien uit het bepaalde bij of krachtens deze wet”*. Daarnaast moet de (rijks)archivaris op grond van dit lid beschikken over een diploma. Het vijfde lid bepaalt dat bij of krachtens algemene maatregel van bestuur nadere regels kunnen worden gesteld over deze diploma's.

2.1 Twee categorieën diploma's

Deze AMvB wijst twee categorieën diploma's aan die geschikt zijn voor de aanwijzing van een (rijks)archivaris:

- diploma's van opleidingen aangewezen als archivistiek A of opleidingen of cursussen aangewezen als archivistiek B; en
- diploma's van hbo- en wo-opleidingen die niet als diploma archivistiek zijn aangewezen, maar waarbij het verantwoordelijke overheidsorgaan dat de archivaris aanwijst van oordeel is dat het diploma in voldoende mate betrekking heeft op de kennis en kunde die voor de uitvoering van de functie van archivaris bij dat overheidsorgaan benodigd is.

Diploma's archivistiek A en archivistiek B

De diploma's archivistiek A (wetenschappelijk onderwijs) en B (hoger beroepsonderwijs) maken duidelijk dat de gediplomeerde kennis en vaardigheden op het gebied van archivistiek heeft opgedaan. Dit kan van waarde zijn voor de professional zelf, maar ook voor het overheidsorgaan dat een archivaris moet aanwijzen. Daarom wordt voor archivistiek A en B de bestaande systematiek voortgezet, die voortvloeit uit de Archiefwet 1995 en het Archiefbesluit 1995. Instellingen met één of meerdere opleidingen waarvan zij willen dat daarvoor het diploma archivistiek A of B kan worden uitgereikt, kunnen daartoe voor die opleiding(en) een aanvraag doen bij de minister. De aanwijzingsbevoegdheid van de minister blijft hiermee bestaan en ongewijzigd. Ook de bestaande aanwijzingen van opleidingen blijven van kracht.

Het diploma archivistiek B kan daarnaast ook behaald worden met de voltooiing van een cursus die in voldoende mate de archivistiek betreft. Een dergelijke cursus, bijvoorbeeld in de vorm van een post-hbo, kan eveneens een grondige, praktische scholing aan de toekomstige archivaris bieden en kan daarom ook als geschikte opleiding dienen. Instellingen die een dergelijke cursus verzorgen, mogen alleen het diploma archivistiek B uitreiken als de cursus is opgenomen in de bijlage bij deze AMvB. Voor het toevoegen van cursussen aan de bijlage is een wijziging van deze AMvB nodig. Hiervoor is gekozen omdat het juist bij cursussen – waarvoor geen algemene kwaliteitseisen gelden zoals voor de geaccrediteerde opleidingen in het hoger onderwijs het geval is – van belang is om een zorgvuldig proces te doorlopen voordat nieuwe opleidingen als opleiding archivistiek B kunnen worden aangemerkt. Hierbij is van belang dat een wijziging van deze AMvB ook – vanwege de voorhangverplichting die is opgenomen in artikel 6.3, vijfde lid, van de Archiefwet 20.. – zal worden voorgelegd aan de Tweede Kamer gedurende een periode van vier weken. Na afloop van deze voorhang zal het wijzigingsbesluit bovendien voor advies worden voorgelegd aan de Afdeling advisering van de Raad van State. Dit proces geldt overigens ook voor het verwijderen van cursussen uit de bijlage.

Andere hbo- of wo-diploma's

De tweede categorie diploma's is met deze AMvB geïntroduceerd, en verruimt de opleidingsmogelijkheden. Deze categorie betreft diploma's van andere hbo- of wo-opleidingen, die naar het oordeel van het verantwoordelijk overheidsorgaan dat de archivaris aanwijst in voldoende mate betrekking hebben op de kennis en kunde die voor de uitvoering van de functie van archivaris bij dit overheidsorgaan benodigd is. Hiervan kan bijvoorbeeld sprake zijn, indien één of meer van de onderwijseenheden betrekking hebben op archivalistiek of aanpalende vakgebieden, en daarmee eveneens een relevante opleiding voor de (rijks)archivaris vormen. In deze tweede categorie vallen enkel diploma's van hbo- of wo-opleidingen en dus geen cursussen.

Met de introductie van deze categorie sluit de AMvB aan bij de huidige werkpraktijk van archivalistiek en informatiebeheer bij de overheid. De opmars van digitalisering (en daarmee de noodzaak om informatie al vanaf creatie of ontvangst duurzaam toegankelijk te maken) heeft ervoor gezorgd dat de archivaris is uitgegroeid tot een informatieprofessional die interdisciplinair werkt en samenwerkt in een veranderend landschap met andere informatieprofessionals. De archivaris weet zich omringd door functionarissen op het vlak van gegevensbeheer, ICT, informatiebeveiliging en privacywetgeving.

Het vak van archivaris is hiermee veelzijdiger, dynamischer en complexer geworden, en een archivaris dient van een breed palet aan kennisgebieden verstand te hebben. Daarom is ervoor gekozen om het mogelijk te maken dat ook professionals die niet beschikken over een diploma archivalistiek, maar wel een andere relevante hbo- of wo-opleiding hebben afgerond, het vak van archivaris kunnen uitoefenen. De verwachting is dat daarmee het potentieel aan opleidingsmogelijkheden wordt vergroot, evenals de mogelijkheden voor landelijke spreiding van het opleidingsaanbod. Ook krijgen verantwoordelijke overheidsorganen daarmee de mogelijkheid een archivaris te selecteren met een andere relevante opleiding die, mogelijk in combinatie met andere kennis en ervaring, voor dat orgaan gewenst is.

In artikel 2, tweede lid, van deze AMvB is een niet-limitatieve lijst van onderwijseenheden opgenomen, aan de hand waarvan het verantwoordelijke overheidsorgaan bijvoorbeeld kan vaststellen dat het behaalde diploma in voldoende mate betrekking heeft op de kennis en kunde die voor de uitvoering van de functie van archivaris bij het overheidsorgaan benodigd is. Hierbij is bewust gekozen voor een brede formulering, en niet voor bijvoorbeeld een limitatieve lijst van onderwijseenheden of specifieke opleidingen.

Hoewel verantwoordelijke overheidsorganen als gezegd zelf kunnen beoordelen of een wo- of hbo-diploma in voldoende mate betrekking heeft op de kennis en kunde die voor de uitvoering van de functie van archivaris bij het overheidsorgaan benodigd is, kunnen zij daarbij gebruikmaken van de competentie- en kennisprofielen die in opdracht van het Ministerie van OCW worden ontwikkeld door de Koninklijke Vereniging Archiefsector Nederland (KVAN). Deze competentie- en kennisprofielen geven duiding geven aan wat een archivaris moet kennen en kunnen (zie nader paragraaf 2.4). De profielen kunnen tevens richting geven aan onderwijsinstellingen die archiefonderwijs willen organiseren.

2.2 Deze AMvB in context implementatie Archiefwet

Deze AMvB is onderdeel van een breder pakket aan maatregelen in het kader van de implementatie van de Archiefwet 2020. In het regeerprogramma van het kabinet-Schoof is opgenomen dat er "structureel geïnvesteerd [wordt] in scholing, onderwijsaanbod en

*toezicht van archief- en informatieprofessionals”.*⁴ De regering vindt het belangrijk om de verdere professionalisering van de archivaris te stimuleren. Enerzijds gebeurt dat door samen met de sector en de branche- en beroepsvereniging helder te maken over welke kennis en competenties een archivaris moet beschikken. Anderzijds door het stimuleren van voldoende passend onderwijs- en ontwikkelaanbod om deze kennis en competenties ook te verwerven.

Concreet wordt naast de uitwerking van de diploma-eis in deze AMvB ingezet op de volgende aanvullende maatregelen:

- Het stimuleren van een passend onderwijsaanbod in het bekostigd onderwijs;
- Het stimuleren van na- en bijscholingsaanbod voor omscholen en archivariissen bij overheidsorganen die hun kennis actueel willen houden;
- Het ontwikkelen van competentie- en kennisprofielen door de beroepsvereniging KVAN, waarbij de profielen – voor zowel de archivaris als de (decentrale) overheid – verder inzichtelijk maken wat een archivaris moet kennen en kunnen. Deze profielen zijn richtinggevend voor verdere professionalisering, ook tijdens de loopbaan, en borging van de kwaliteit.

2.3 Deze AMvB in de context van leven lang ontwikkelen

In het kader van de uitwerking van deze AMvB is verkend of werkervaring en expertise die zijn opgedaan tijdens non-formele scholing gevalideerd konden worden en ook een plek konden krijgen in deze AMvB. Hoewel praktijkervaring cruciaal is om de rol van archivaris goed te kunnen vervullen, bieden de huidige juridische kaders geen mechanismen waarmee archivariissen hun ervaring kunnen valideren op zo’n manier dat het daarmee gelijk staat aan het behalen van een diploma zoals de Archiefwet 20.. vereist. Los van de hoeveelheid praktijkervaring dient de aan te wijzen archivaris dus altijd over een diploma te beschikken. Voor expertise die is verkregen door non-formele scholing, is plek ingeruimd via de mogelijkheid om ook het diploma archivistiek B te behalen via een cursus (zie nader paragraaf 2.1). Overige na- en bijscholing na het behalen van de startkwalificatie is geen onderdeel van de diploma-eis uit de Archiefwet 20.. en valt daarmee buiten het bestek van deze AMvB. Vanwege het belang ervan is stimulering van het aanbod onderdeel van de maatregelen in het kader van de implementatie van de Archiefwet 20.. (zie nader paragraaf 2.2).

Bovenstaande laat onverlet dat werkervaring en doorlopende na- en bijscholing nadrukkelijk onmisbaar zijn naast het diploma. De archivaris werkt in een sector waarin ontwikkelingen elkaar snel opvolgen. Daarom schrijft de Archiefwet 20.. ook een algemene deskundigheidseis voor: een archivaris moet (naast een diploma), ook in elk geval op grond van zijn of haar professionele kwaliteiten worden aangesteld.⁵ De competentie- en kennisprofielen van KVAN bieden handvatten om deze algemene deskundigheidseis te vertalen naar specifieke eisen en wensen die aansluiten bij wat het overheidsorgaan nodig heeft, bijvoorbeeld op het gebied van het toegankelijk maken van overheidsinformatie, digitaal informatiebeheer en collectiebeheer, toezichtstaken, en dienstverlening en educatie richting burgers. Op deze manier weten ook de (toekomstig) archivariissen wat van hen verwacht wordt, en bieden deze profielen inzicht in de na- en bijscholing die nodig is om de functie goed te (blijven) vervullen. De profielen kunnen ook een rol spelen bij de inschatting van de benodigde kennis en kunde tijdens het

⁴ Kamerstukken II 2023/24, 36471, nr. 96, p. 89.

⁵ Zie artikel 6.3, vierde lid, van de Archiefwet 20..: “De rijksarchivaris of een archivaris [...] wordt aangewezen in elk geval op grond van zijn professionele kwaliteiten, in het bijzonder zijn deskundigheid op het gebied van de wetgeving en praktijk inzake archivistiek, alsmede zijn vermogen de taken te vervullen die voortvloeien uit het bepaalde bij of krachtens deze wet”.

wervingsproces van een archivaris of als richtsnoeren voor de ontwikkeling van curricula voor opleidingen en voor bij- en nascholing.

De verwachting is dat deze AMvB en de genoemde profielen ook richting bieden voor professionals met een mbo-diploma die zich in de toekomst willen laten aanwijzen als archivaris.

2.4 Toepassing in Caribisch Nederland

Deze AMvB is niet van toepassing in Caribisch Nederland. De grondslag voor deze AMvB is namelijk de Archiefwet 20.., die niet in Caribisch Nederland van toepassing is. Voor Saba, Sint Eustatius en Bonaire geldt aparte wetgeving, namelijk de Archiefwet BES.

3. Verhouding tot hoger recht

Het feit dat voor het werken als archivaris een diploma-eis van toepassing blijft, betekent dat de (rijks)archivaris de status van gereguleerd beroep blijft houden in de zin van de Richtlijn 2005/36/EG⁶ en de Algemene wet erkenning EU-beroepskwalificaties. Dat betekent dat Nederland voor wat betreft de (rijks)archivaris onder de Archiefwet 20.. en deze AMvB dezelfde rapportage- en evaluatieverplichtingen heeft als onder de Archiefwet 1995. Ook dient de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) nog steeds aanvragen te blijven behandelen tot het verlenen van erkenning van beroepskwalificaties voor de toegang tot of uitoefening van het beroep van (rijks)archivaris, conform de Regeling erkenning EU-beroepskwalificaties cultuurberoepen.

Naast voor de (rijks)archivaris, is de diploma-eis vanwege de systematiek van de Archiefwet 20.. ook van toepassing op de hoofdinspecteur overheidsinformatie van de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed.⁷ De functie is met de Archiefwet 20.. dus ook onder het regime van gereguleerde beroepen gebracht. In het kader van deze wijzigingen wordt de Regeling erkenning EU-beroepskwalificaties cultuurberoepen aangepast, om haar in lijn brengen met de nieuwe Archiefwet 20.. en met deze AMvB.

4. Gevolgen

Met deze AMvB worden nadere regels aan de diploma's die geschikt zijn om als (rijks)archivaris aangesteld te kunnen worden door een verantwoordelijk overheidsorgaan. Het verwachte gevolg van de uitbreiding van het aantal geschikte diploma's is de aanstelling van archivariissen met een passend diploma anders dan archivistiek A of B. Een neveneffect is de uitbreiding van het aantal opleidingen in Nederland dat leidt tot een diploma waarbij de gediplomeerde als archivaris aangewezen kan worden.

4.1 Gevolgen voor overheidsorganen

Overheidsorganen kunnen onder de Archiefwet 1995 alleen een archivaris aanwijzen die beschikt over het diploma archivistiek A of B. Met deze AMvB wordt het aantal geschikte vooropleidingen sterk verruimd. Daardoor ontstaat de mogelijkheid om een archivaris aan te wijzen die weliswaar niet beschikt over een diploma archivistiek A of B, maar wel over een diploma dat in voldoende mate betrekking heeft op de kennis en kunde die voor de uitvoering van de functie van archivaris bij het overheidsorgaan benodigd is. De

⁶ Richtlijn nr. 2005/36/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 7 september 2005 betreffende de erkenning van beroepskwalificaties (PbEU L 255).

⁷ Ref Huidig voorstel van wet, art 10.1 lid 2: "Ten aanzien van de aanwijzing van de hoofdinspecteur is artikel 6.3, vierde lid, van overeenkomstige toepassing."

verwachting is dat hierdoor het aantal geschikte kandidaten toeneemt, en het dus ook eenvoudiger wordt om een archivaris aan te wijzen. Uiteraard staat het een overheidsorgaan vrij om zelf het diploma archivistiek A of B als voorwaarde te blijven hanteren voor de aanwijzing van een archivaris.

Onder de Archiefwet 20.. zijn de provincies, gemeenten en waterschappen verplicht om een archivaris aan te wijzen. Dit is een wijziging ten opzichte van de Archiefwet 1995, die mogelijk maakte dat het beheer van de archiefbewaarplaats van een provincie, gemeente of waterschap wordt uitgeoefend door de secretaris, indien geen archivaris is benoemd. Nu deze mogelijkheid met de Archiefwet 20.. vervalt, kan verwacht worden dat de vraag naar archivarissen toeneemt omdat de functie op dit moment regelmatig vervuld wordt door de secretaris. Het verruimen van het aantal mogelijk geschikte kandidaten voor deze functie op basis van hun diploma kan de decentrale overheden helpen om aan deze verplichting te voldoen. Overigens is het goed om hierbij op te merken dat ook de aangewezen archivaris van een provincie, gemeente of waterschap taken binnen de organisatie kan mandateren, op de manier zoals onder de Archiefwet 1995 de secretaris die mogelijkheid heeft.⁸

4.2 Gevolgen voor (toekomstige) (rijks)archivarissen

Ook voor toekomstige (rijks)archivarissen wordt het aantal geschikte vooropleidingen sterk verruimd door de introductie van de tweede categorie diploma's. Waar onder de Archiefwet 1995 alleen personen met het diploma archivistiek A en B als archivaris konden worden aangewezen, worden nu ook andere diploma's als geschikt aangemerkt. Professionals met een of meerdere van deze diploma's kunnen zich nu ook als (rijks)archivaris laten aanwijzen, zonder eerst het diploma archivistiek A of B te behalen.

4.3 Gevolgen voor onderwijsinstellingen

Voor onderwijsinstellingen zijn er geen directe gevolgen. De systematiek voor aanwijzing tot archivistiek A of B wordt ongewijzigd gehandhaafd. Indirect gaan meer opleidingen fungeren als geschikte vooropleiding voor de aan te wijzen archivaris. Dit verbreedt het beroepenveld waarin hun gediplomeerden kunnen uitstromen.

5. Uitvoering

De minister, gedeputeerde staten, de colleges van burgemeester en wethouders, en de dagelijkse besturen van de waterschappen zijn de uitvoerders van deze AMvB. Deze verantwoordelijke overheidsorganen zijn op grond van de Archiefwet 20.. bevoegd om een (rijks)archivaris aan te wijzen, en zij zijn er ook verantwoordelijk voor om te toetsen of het diploma van de beoogde archivaris voldoet aan de diploma-eis. Dit uitgangspunt is ongewijzigd ten opzichte van de Archiefwet 1995 en het Archiefbesluit 1995. Nieuw is wel dat naast de diploma's archivistiek A of B ook andere diploma's als geschikt kunnen gelden.

Deze toetsing op het diploma vindt plaats in aanvulling op de toetsing die het verantwoordelijke overheidsorgaan doet op geschiktheid van de (rijks)archivaris op grond van dienst professionele kwaliteiten, zoals vastgelegd in artikel 6.3, vierde lid, van de Archiefwet 20.. De (rijks)archivaris dient dus zowel aan de diploma-eis te voldoen, als door het verantwoordelijke overheidsorgaan op geschiktheid te worden beoordeeld om te mogen worden aangewezen.

5.1 Uitvoerbaarheid voor decentrale overheden

⁸ Zie nader afdeling 10.1.1 van de Algemene wet bestuursrecht.

In het kader van de Uitvoeringstoets Decentrale Overheden is in een vroeg stadium de dialoog opgestart met de koepelorganisaties die deze medeoverheden vertegenwoordigen: de Vereniging Nederlandse Gemeenten, het Interprovinciaal Overleg en de Unie van Waterschappen. De hoofdlijnen van het voorstel zijn met hen besproken om te toetsen welke impact deze AMvB op de overheden zou hebben. De mogelijkheid om uit een bredere groep gediplomeerden te kunnen selecteren, wordt door de medeoverheden toegejuicht.

De Vereniging Nederlandse Gemeenten, het Interprovinciaal Overleg en de Unie van Waterschappen zijn voornemens een uitvoeringstoets uit te (laten) voeren.

[PM – verwerking toetsen en adviezen]

5.2 Gevolgen voor DUO

DUO behandelt aanvragen voor de erkenning van beroepskwalificaties behaald in andere EU-landen die in Nederland toegang zouden moeten geven tot het beroep van archivaris bij een overheidsorgaan (zie hierboven onder 'Verhouding tot hoger recht'). De procedure die DUO hanteert om een besluit te nemen over eventuele erkenning, wijzigt niet met de instelling van deze AMvB. Wel zal als gezegd de Regeling erkenning EU-beroepskwalificaties cultuurberoepen worden geactualiseerd.

5.3 Regeldruk

Met dit besluit ontstaat geen regeldruk voor particulieren of bedrijven. De uitwerking van de diploma-eis heeft immers uitsluitend betrekking op een verplichting van de minister en de provincies, gemeenten en waterschappen. Een concept van dit besluit is ter advisering aan het Adviescollege Toetsing Regeldruk voorgelegd.

[PM – verwerking advies ATR]

6. Toezicht en handhaving

6.1 Toezichtssystematiek

De toezichtssystematiek ten aanzien van de diploma-eis vloeit voort uit de Archiefwet 2012. Dat wil zeggen dat de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed toezicht zal houden op de naleving van de diploma-eis voor het Rijk (concreet: voor de functies van rijksarchivaris en hoofdinspecteur), alsmede – uit hoofde van het interbestuurlijk toezicht – op de naleving van de diploma-eis door gedeputeerde staten van de provincies. Gedeputeerde staten houden toezicht op de naleving van de diploma-eis door de dagelijks besturen van de waterschappen en de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten.

6.2 Handhaafbaarheidstoets Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed

[PM – verwerking handhaafbaarheidstoets]

7. Financiële gevolgen

Deze AMvB heeft geen financiële gevolgen voor overheidsorganen. De systematiek voor het aanwijzen van een archivaris wijzigt immers niet met dit voorstel, alleen de kring aan diploma's wordt verruimd.

Deze AMvB heeft ook geen financiële gevolgen voor de archivaris. De dit moment aangewezen archivarissen hebben al een passend diploma, want de Archiefwet 1995 en het Archiefbesluit 1995 vereisen een diploma Archivistiek A of B. Deze zijn onderdeel

van deze AMvB, dus verdere scholing is niet vereist om aan de diploma-eis te voldoen. Voor toekomstige archivariissen is er meer vrijheid in de keuze van een vooropleiding, maar dat heeft geen financiële impact.

Deze AMvB heeft ook geen financiële gevolgen voor onderwijsinstellingen. Aangezien de bestaande aanwijzingen van opleidingen voor archivistiek A en B gehandhaafd blijven, zitten hier geen financiële wijzigingen aan vast.

8. Evaluatie

Deze AMvB geeft nadere regels bij artikel 6.3, vijfde lid, van de Archiefwet 20.. Zoals in dat wetsvoorstel aangegeven, zal de nieuwe Archiefwet na vijf en na vijftien jaar worden geëvalueerd. Tijdens het debat in de Tweede Kamer over het wetsvoorstel voor de Archiefwet 20.. heeft de minister daarnaast een beperkte tussentijdse beoordeling van de wet toegezegd 2,5 jaar na inwerkingtreding. Deze AMvB maakt van beide evaluaties onderdeel uit.

9. Advies en consultatie

9.1 Bespreking hoofdlijnen met belanghebbenden

De hoofdlijnen van deze AMvB zijn voor de start van de internetconsultatie besproken met vertegenwoordigers van:

- de koepelorganisaties van de decentrale overheden (Vereniging Nederlandse Gemeenten, Interprovinciaal Overleg, Unie van Waterschappen);
- de onderwijsinstellingen met een opleiding die is aangewezen om archivistiek A of B uit te reiken (Universiteit van Amsterdam, Hogeschool van Amsterdam, Reinwardt Academie);
- de Koninklijke Vereniging Archiefsector Nederland als belangenbehartiger van de sector en de beroepsgroep van archivariissen;
- het Nationaal Archief;
- het Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding;
- de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed.
-

Naast deze vertegenwoordigers zijn de hoofdlijnen besproken met een doorsnede van aangewezen archivariissen en informatieprofessionals uit verschillende delen van Nederland. Uit gesprekken met de koepels, KVAN en de professionals kwam naar voren dat dit besluit uitvoerbaar is, mits aanvullend duidelijkheid wordt verschaft over de algemene geschiktheidseis die de wet naast de diploma-eis voorschrijft. De verwachting is dat de competentie- en kennisprofielen van KVAN hierin zullen voorzien.

9.2 Advies Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding

Daarnaast is het Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding om wetgevingsadvies gevraagd.

[PM – verwerking advies ACOI]

9.2 Internetconsultatie

[PM – verwerking internetconsultatie]

10. Inbreng Eerste en Tweede Kamer

[PM – verwerking voorhang]

11. Overgangsrecht en inwerkingtreding

Deze AMvB treedt tegelijk met de Archiefwet 20^{..}, de Archiefregeling 20^{..} en het Archiefbesluit 20^{..}. Vanaf dat moment moet iedere aangewezen (rijks)archivaris beschikken over een diploma zoals gespecificeerd in deze AMvB. Er is geen overgangsrecht. In dit kader wordt opgemerkt dat artikel 12.6, tweede lid van de Archiefwet 20^{..} voorziet in een overgangsbepaling voor de verplichte aanwijzing van de archivaris bij decentrale overheden: provincies, gemeenten en waterschappen die op het moment van inwerkingtreding van de wet niet beschikken over een archivaris, moeten er binnen twee jaar een aanwijzen.

II. Artikelsgewijs

Artikel 1

In artikel 1 zijn de begripsbepalingen opgenomen. Omdat een groot deel van de diploma's die op grond van deze AMvB worden aangewezen, diploma's zijn die worden behaald met een opleiding in het wetenschappelijk of hoger beroepsonderwijs, wordt verwezen naar verschillende begrippen uit de Wet op het hoger en wetenschappelijk onderwijs. Bij het begrip 'instelling voor hoger beroepsonderwijs' is van belang dat zowel de bekostigde hbo-instellingen, als de niet-bekostigde 'rechtspersonen voor hoger onderwijs' onder de reikwijdte van dit begrip vallen. Ook op basis van een hbo-diploma dat wordt behaald aan een niet bekostigde opleiding kan een persoon derhalve als archivaris worden aangewezen (als sprake is van een opleiding die op grond van artikel 2, vierde lid, door de minister is aangewezen, of indien sprake is van een opleiding die voldoet aan het bepaalde in artikel 2, tweede lid).

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap a.i.,

Sophie Hermans